

see, at man derved kun arbejder dem ihænde, som ville have den hele Bygning kuldkastet. Nu mener jeg, at det kan ikke kaldes at være konservativ, at ville bevare en Lovbestemmelse, om hvilken det har viist sig, at den aabner Afgang til Clusioner af det, der har været Lovgivningens egentlige Tanke; det mener jeg ialfald kun i Kraft af en Sophisme kan kaldes at være konservativ. Den sande Conservativisme troer jeg snarere maa vise sig deri, at man, hvergang det praktiske Liv viser, at der er et Gul, hvorigenim en Clusion kan trænge sig frem, bestræber sig for ved nye Lovbestemmelser at stoppe dette Gul til, og det kan jeg ikke kalde nogen Omvæltningsslyst at søge saadanne nye Lovbestemmelser; det er efter min Mening ganske det Modsatte. Men det væsentligste Hovedprincip ved de nuværende Godslove mener jeg dog er det, at Gaardene skulle bortfæstes paa Livstid, eller at de skulle bortforpagnes paa længere Aaremaal, og at altsaa Bortforpagtning paa kort Aaremaal er forbudt. Kuldkaster man altsaa dette, vil efter min Mening den hele Godslovgivning falde overende. Naar en Godseier nu bærer sig ad paa den Maade, som nærmere blev udvillet af det ærede Medlem, som jeg for nævnte Carlen, og altsaa stiller en Gaards Forpagtning til Auction i Genhold til Forpagningsvilkaar, som gaae ud paa, at der i de første 9 Aar skal svares en lavere Afgift end den sædvanlige regelmæssige Afgift, og der iøvrigt ikke fastsættes særegne Betingelser med Hensyn til Sikkerhedsstillelsen, naar der f. Ex. ikke bestemmes Andet end, at han skal betale et Aars Afgift forud, saa synes det mig, at man ikke kan nægte, at han anvender et Middel, som maa siges at være ganske hensigtsmæssigt, til at faae denne Gaard igjen om 9 Aar. Naar han, ved saaledes at udbyde Forpagtningen, virker hen til, at der gjennem Bud og Overbud bliver budt saa Meget i Afgift for de første 9 Aar, som det overhovedet er muligt at bringe ud af denne Gaard, forekommer det mig, at det er høist sandsynligt, at han vil opnaae dette Formaal, og jeg gad virkelig vidst, om en saadan Fremgangsmaade ikke i den almindelige Opinion vilde blive betragtet som ligesvem beregnet paa at forvandle den livsvarige For-

pagtning eller den 50aarige Forpagtning til en 9aarig, om ikke den almindelige Opinion deri vilde see en Bestræbelse efter at eludere den gjældende Lovgivning. At Domstolene ville gjøre det, vil jeg ikke paastaae, ikke fordt jo Domstolene, naar de virkelig kom til den Overbeviisning, at der er anvendt en vis Fremgangsmaade, som er beregnet paa Clusion, maatte være istand til at erklære denne Fremgangsmaade for utilstedelig; men det ligger i Sagens Natur, at, naar Domstolene ikke have bestemte Holddepunkter i positive Lovbestemmelser, maae de være meget varsome med at statuere Clusioner, som ikke kunne udledes af Andet, end hvad der maa formodes at være de Paagjældendes Hensigt. Men naar nu en Lov kommer ud som den, der her foreligger, saa vil der slet ikke længere være Spørgsmaal om, at noget Saadant kan betragtes som Clusion. Ikke blot ville Domstolene ikke kunne gjøre det, men selv den almindelige Opinion vil ikke længere kunne betragte det som Clusion. Det vil jo ligesvem være en lovhemlet Fremgangsmaade, en Fremgangsmaade, til hvilken selve Loven henviser. Det er det, som forekommer mig at være betænkeligt ved denne Sag, og det er derfor, at jeg er tilfunds at stemme for det første Forslag. Det er jo muligt, at der kan gjøres forskellige Indvendinger derimod, men blandt det, der hidtil er fremkommet, seer jeg ikke nogen anden Indvending end den, at det kunde være godt for Forpagteren, at man dog ikke tog for Meget af ham i de første Aar, for at han kunde være i Besiddelse af den fornødne Driftscapital. Men naar man overhovedet mener, at det er saa nødvendigt, hvor der er Tale om Forpagtninger, at sørge for, at Vedkommende beholder en saadan Driftscapital — medens man derimod, hvor der er Tale om Fæste, finder det ganske i sin Orden, at man tager Det fra den Paagjældende, som han ellers vilde have til Driftscapital — saa har man jo ogsaa her søgt dette Hensyn fyldestgjort, idet man har forbudt en Forudbetaling, en Recognition; skal det saa være nødvendigt ovenikøbet at bestemme, at en Forpagter i de første Aar skal kunne svare Mindre end i de øvrige? Dette forekommer mig — idetmindste